

Utsatt eksamen i ECON1220, høst 2022

Det er mange delspørsmål i dette oppgavesettet. Du kan få en god karakter selv om du ikke svarer riktig på alt. Et tips er å starte med å svare kort og stikkordsmessig på alt du synes er lett, og først deretter utdype svarene og/eller svare på mer krevende spørsmål.

Bruk av kilder er tillatt. Bruk dine egne ord, så du får vist at du har forstått. Reglene for bruk av kilder er som i den obligatoriske semesteroppgaven, kopiert nedenfor. Kilder skal bare oppgis når du lener deg tungt på dem under eksamen – din egen innsikt fra kurset trenger ingen kildehenvisning. Formen på kildehenvisninger er heller ikke viktig – poenget er bare å si åpent og ærlig fra hvis du lener deg tungt på en bestemt kilde.

Om kilder:

- Hvis du bruker direkte sitater, må kilde alltid oppgis, og sitatet skal markeres med anførselstegn el.l.
- Egne resonnementer basert på pensumstoff krever ikke kildehenvisning, såfremt besvarelsen framstår som selvstendig og uttrykt i dine egne ord.
- Hvis formuleringene dine likner svært mye på tekst fra pensumlitteratur, forelesningsnotater eller seminarmateriale, eller du på annen måte bruker slikt materiale direkte i dine egne svar (hvis du systematisk velger samme eksempler som i forelesningsnotatene, for eksempel), slik at sensor kan mistenke ukritisk kopiering eller nær kopiering, skal kilde oppgis (på det stedet i besvarelsen der du bruker den).
- Dersom du velger å bruke kilder utenom pensum (dette vil sjelden være nødvendig), skal disse refereres til på vanlig måte.
- Slik refererer du: Forfatternavn og år på det stedet i teksten hvor kilden brukes (f.eks. «Finansdepartementet (2014)», eller «(Nyborg (2022))»). I tillegg gis detaljer i en alfabetisk referanseliste til slutt. Formatet på referanselista er ikke sentralt her, men det må framgå hva slags dokument det er snakk om og hvor du har det fra (f.eks «Nyborg, K. (2022): Atferdsøkonomi. Forelesningsnotat, forelesning i ECON1220, 02.09.22» eller «Cappelen, A.W., og Tungodden, B. (2012): Incentiver og innsats, Magma 2, s. 38-44). (Hvis du bruker flere kilder av samme forfatter fra samme år, skill dem ved å legge til en a, b, c osv. etter årstallet.)

Oppgave 1 (teller totalt 40 %)

Et lands regjering ønsker å redusere klimagassutslippene fra landets produksjon av elektrisk kraft, som i stor grad er basert på forbrenning av fossile brensler (olje, kull og gass).

- a) (Teller 5%) Hva slags type(r) markedssvikt dreier dette problemet seg om?

Regjeringen vurderer følgende tiltak: i) en avgift på utslipp av klimagasser fra kraftproduksjon, lik for alle kraftprodusenter; ii) subsidiering av fornybar kraftproduksjon (som vann-, vind- og solkraft); iii) et system for omsettelige kvoter for klimagassutslipp fra kraftprodusenter, der kvotene deles ut gratis.

Bare ett av tiltakene vil bli innført.

Du jobber i et konsultentselskap, og har fått i oppdrag av regjeringen å sammenlikne og oppsummere fordeler og ulemper ved de ulike alternative tiltakene. (Du skal ikke vurdere andre tiltak enn disse tre, og heller ikke vurdere om utslippene burde vært kuttet også i andre sektorer enn kraftproduksjon.)

b) (Teller 20%) Hva er ditt svar til regjeringen?

Verdens land har i flere tiår forhandlet for å få til en internasjonal avtale som kan begrense globale utslipp av klimagasser. Til tross for at det er oppnådd enighet om at økningen i den globale middeltemperaturen bør begrenses til 1,5 - 2 grader, er det fremdeles ikke oppnådd avtale om utslippsbegrensninger som til sammen er tilstrekkelige for å nå dette målet.

Når det gjelder et annet globalt miljøproblem, nemlig utslipp av stoffer som skader ozonlaget rundt jorda, ble en internasjonal avtale, Montrealprotokollen, vedtatt alt i 1987. Montrealprotokollen fikk tilslutning fra alle verdens land, og førte raskt til en dramatisk reduksjon i utslippene av ozonødeleggende stoffer.

c) (Teller 15%) Hva kan forklare at en forpliktende, tilstrekkelig ambisiøs internasjonal klimaavtale har vært så vanskelig å oppnå, mens Montrealprotokollen har vært en suksess? Diskuter.

Oppgave 2 (teller totalt 60%)

a) (Teller 5%) Forklar begrepet uheldig utvalg.

b) (Teller 5%) Forklar begrepet atferdsrisiko (også kalt moralsk hasard).

c) (Teller 10%) Hvorfor kan uheldig utvalg gi effektivitetsproblemer i helsesektoren i et samfunn der helsetjenester i all hovedsak er overlatt til et privat, uregulert marked? Forklar.

La *fastlønn* bety at lønnen er fast per time (eventuelt med faste tillegg for ubekvem arbeidstid), og ikke varierer med hvor gode resultater den ansatte oppnår.

La *prestasjonslønn* bety at den ansatte får høyere lønn jo høyere de målte resultatene av den ansattes innsats er.

c) (5%) En fast ansatt forsker med fastlønn har hjemmekontor i flere uker på grunn av en pandemi. Arbeidsgiveren hennes er i denne perioden ikke i stand til å finne ut hva hun bruker tiden på. Forskeren benytter sjansen til å sluntre unna arbeidet og i stedet bruke arbeidstiden til private gjøremål. Er dette et eksempel på uheldig utvalg, atferdsrisiko, eller ingen av delene? Begrunn.

d) (15%) Vil prestasjonslønn nødvendigvis føre til høyere arbeidsinnsats enn fastlønn/frivillig gratisarbeid? Hvorfor/hvorfor ikke? Diskuter.

En kommune eier og driver selv sykehjemmene i kommunen. Et av partiene i kommunestyret foreslår å sette driften av sykehjemmene ut på anbud, slik at den som vinner anbudsrunden for et sykehjem får rett til å drive dette sykehjemmet i en bestemt periode. Alle som vil komme med et anbud må presisere en pris kommunen skal betale for anbyderens drift av sykehjemmet. Forslaget innebærer at den som vinner anbudet må forplikte seg til å oppfylle visse målbare krav, for eksempel minstekrav til antall ansatte per pasient i ulike stillingskategorier, enerom til alle pasienter som ønsker det, og regelmessig legetilsyn, men at såfremt disse kravene er oppfylt, vil anbudet gå til den anbyderen som krever lavest pris av kommunen. Kommunen skal fortsatt selv fordele beboere på sykehjem, og kostnadene for beboerne (egenandeler o.l.) vil være som før.

f) (Teller 20%) Pek på økonomfaglig relevante momenter kommunen bør være klar over når den bestemmer om sykehjemsdriften skal settes ut på anbud eller ikke.